

ΚΡΗΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΧΑΝΙΩΝ
 ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Πρὸς ἅπαντας τοὺς κατοικοὺς τοῦ Νομοῦ Χανίων

Λυπηρότατον γεγονός, πρωτοφανές ἐν Κρήτῃ, ἔλαβε χώραν, ὡς τοῖς πᾶσιν ἐγένετο γνωστὸν, κατ' αὐτὰς ἐν Βουκολίαις τῆς ἐπαρχίας Κισσαίου.

Ἡ ἐκεῖ συμβῆσα συμπλοκὴ μεταξύ τῆς Χωροφυλακῆς καὶ ομάδος ἀνταρτῶν, πολὺ εὐλόγως, οὐ μόνον θὰ καταλύσῃε πάντα πατριώτην ἀληθῶς πονοῦντα τὸν Τόπον του, ἀλλὰ καὶ θὰ συνεισέφερε τοὺς φιλησυχούς κατοικοὺς τοῦ Νομοῦ καὶ ὀλοκλήρου τῆς Νήσου, σπουδαίως δὲ ἐγένετο πρόβλεπος ἐθνικῆς ζημίας καὶ ἰδιαίτερας ὕλικῆς καὶ ἠθικῆς βλάβης τῆς Πατρίδος μας εἰς τὴν ἐνδοξὴν ἱστορίαν τῆς ὁποίας αἱ σημεῖα αὐτὰ θὰ θεώσιν ὡς μέλαινα κηλῖς.

Ἐπειδὴ δὲ πολλὰ μέχρι τοῦδε ἐλέχθησαν καὶ ἐδημοσιεύθησαν ἀφορῶντα τὰ τῆς συμπλοκῆς ταύτης, τὰ αἰτία, τὰς ἀφορμὰς καὶ τοὺς πρωτοεργούς αὐτῆς, παρεστάθησαν δὲ δυστυχῶς, ὑπὸ τῶν ἀνταρτῶν ἀναληθῶς, καὶ τοῦτο, πρὸς δυσφήμισιν τῆς Ἐξουσίας καὶ ἰδίᾳ τῆς Χωροφυλακῆς πρὸς ἣν ἐπιζητοῦσιν ἵνα ἐπιρρίψωσι τὴν εὐθύνην δηλητηριάζοντες τὴν κοινὴν γνώμην κατὰ τούτων, χάριν τῶν σκοπῶν οὐς ἐπιδιώκουσιν, ἐθεωρήσαμεν ἐκτάκτως, ἵνα ζητήσωμεν καὶ λάβωμεν ἀσφαλεστάτας πληροφoρίας περὶ τῶν γεγονότων τούτων, καταστήσωμεν δ' αὐτὰς διὰ τῆσδε γνωστῆς τοῖς πᾶσιν, ὅπως οὕτω μάθωσιν οἱ κάτοικοι πάντες τὴν ἀλήθειαν φημιθῶσι δὲ τὰ στόματα τῶν ψευδολογούντων καὶ δημοσιευόντων ψευδῆ πράγματα.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἐν τῇ κομοπόλει Βουκολίαις γίνονται κατὰ πᾶσαν ἐβδομάδα «ἐβδομαδιαῖαι ἀγοραὶ». Τοιαύτη ἐβδομαδιαία ἀγορὰ ἐγένετο καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς καθ' ἣν, καὶ ὡς ἐκ τῆς ἡμέρας, συνέρρευσε μὲγα πλῆθος λαοῦ ὑπὲρ τὰς 3,000 κατοίκων ἐκ τοῦ Νομοῦ.

Ἐν τῇ κομοπόλει ταύτῃ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Κρητικῆς Πολιτείας καὶ πρότερον ἰδρυθῆσα σταθμὸς χωροφυλακῆς, ἐν ᾧ ἐστάθμευε χάριν τῆς τάξεως καὶ τῶν δημοσίων ἀναγκῶν, σῶμα χωροφυλακῆς. Οἱ χωροφύλακες οὗτοι ἐνεκεν ὑπηρεσιακῶν λόγων εἶχον μετατεθῆ προσωρινῶς ἐπικυβήθων δὲ εἰς τὸν σταθμὸν τῶν κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην φθάσαντες περὶ ὥραν 7 1/2 π. μ.

Δυστυχῶς τέσσαρες ἐκ τῶν ἐνόπλων ἐπαναστατῶν τοῦ Θεοδωροῦ, οἱ Μαρκετάκις, Λουφαρδάκις, Σολανάκις καὶ Ρεθυμιωτάκις, ἀποσταλέντες, καθ' ἃ οὗτοι ἔλεγον πρὸς τοὺς κατοικοὺς Βουκολιῶν, χάριν τῆς τάξεως ὄθηεν, εὐρέθησαν ἐκεῖ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ ὥραν καθ' ἣν ἐφθασε καὶ ἡ Χωροφυλακὴ. Εἰδοποιηθέντες ὅτι ἐφθασεν ἡ Χωροφυλακὴ καὶ παρακληθέντες ὑπὸ πολλῶν φρονίμων κατοίκων ν' ἀπέλθωσιν ἢ τοῦλάχιστον ν' ἀπομακρυνθῶσιν, οὗτοι, ἤρξαντο ἀμέσως νὰ ὑβρίζωσι καὶ ἀπειλοῦσι τοὺς χωροφύλακας λέγοντες «νὰ φύγῃ ἡ Χωροφυλακὴ ἀπ' ἐδῶ, ἐμεῖς εἴμεθα διὰ τὴν τάξιν» ἐξηρέθιζον δὲ καὶ ἑτέρους φίλους τῶν. Συναντηθέντες δὲ μετὰ τῶν Χωροφυλάκων βαινόντων πρὸς ἐγκατάστασιν ἐν τῷ σταθμῷ ἔστρεψαν τὰ ὄπλα κατ' αὐτῶν. Οὐχ' ἤττον τῇ παρεμβάσει τοῦ Δημάρχου Κοκολογιάννη καὶ ἑτέρων φιλησυχῶν καὶ φρονίμων ἀνθρώπων ἀπεσοβήθη κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ὁ κίνδυνος κωπορθῶθη δὲ οἱ μὲν χωροφύλακες, οἵτινες οὐδεμίαν κακὴν πρόθεσιν ἐξεδήλωσαν κατ' αὐτῶν, νὰ εἰσελθῶσιν ἐν τῷ σταθμῷ, οἱ δὲ τέσσαρες ὡς εἴρηται ἐνόπλιοι καὶ πλείστοι ἕτεροι φίλοι τῶν ὀπλισμένοι μὲ μαχαίρας καὶ ρεβόλβερ ν' ἀπομακρυνθῶσι τοῦ σταθμοῦ. Οὕτως τὸ συρρέωσαν πλῆθος ἤρξατο ἡσυχῶς τῶν ἐργασιῶν του καὶ αἱ ἀγοραπωλησῖαι ἐνῆργοντο ἄνευ τινὸς ἐπεισοδίου ἐπὶ δύο περίπου ὥρας.

Δυστυχῶς οἱ ἀνωτέρω τέσσαρες ἐνόπλιοι, συνεννοηθέντες μετ' ἄλλων φίλων τῶν, οἵτινες εἶχον κεκρυμμένα τὰ ὄπλα τῶν ἐν τοῖς διαφόροις μαγαζείοις, ἐσκέφθησαν ἵνα προσβάλωσι τὴν Χωροφυλακὴν ἡρέμως πλέον καθήμενην ἐντὸς τοῦ σταθμοῦ. Πρὸς τοῦτο περιερχόμενοι τὰ μαγαζεῖα, πίνοντες καὶ συννενοούμενοι, ὑβρίζοντες δὲ τοὺς χωροφύλακας καὶ ἀπειλοῦντες ἐπλησίασαν εἰς τὸν Σταθμὸν, σκοποῦντες ἵνα προσβάλωσι διὰ τῶν ὄπλων

τούτους. Ἄλλ' οὗτοι δὲν ἐξήρχοντο τοῦ σταθμοῦ τῶν.

Τὸ πλῆθος, μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐργασίας ἐκάστου, ἤρξατο ν' ἀπέρχεται, ὅποτε ὁμάς τις ἐνόπλων μὲ μαχαίρας καὶ ρεβόλβερ συνοδεύουσα τοὺς ἀνωτέρω τέσσαρας ἐνόπλους, διήρχετο ἔμπροσθεν τοῦ σταθμοῦ.

Εἰς χωροφύλαξ Μουζουράκις ὀνομαζόμενος ἐξεληθὼν δι' ὑπηρεσίαν του ἐπανήρχετο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, φέρων τὸ ὄπλον του, πρὸς τὸν σταθμὸν συνητήθη δὲ μὲ τοὺς διερχομένους. Ἐκ τούτων ἐνόπλιος τις Ρεθυμιωτάκις καλούμενος, ἐκ Παλαιῶν Ρουμάτων Κισσαίου, πλησιάσας τὸν χωροφύλακα ἤρπασεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς στήθος καὶ σύρας πρὸς αὐτὸν τῷ ἤρπασε τὸ ὄπλον προσπαθὼν βίᾳ ἵνα τῷ τὸ ἀφαιρέσῃ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ χωροφύλαξ ἀντέστη ὁ Ρεθυμιωτάκις ἐλκύσας τὴν ἦν ἔφερε Κρητικὴν μαχαίραν ἐπέβησεν αὐτὴν κατὰ τοῦ χωροφύλακος ὅστις καὶ πεσὼν ἀφῆκε τὸ ὄπλον του. Οἱ ἐν τῷ σταθμῷ χωροφύλακες ἀντιληφθέντες τῆς σκηρῆς καὶ τοῦ τραυματισμοῦ τοῦ χωροφύλακος ἐπυροβόλησαν κατὰ τοῦ Ρεθυμιωτάκι καὶ ἀφῆκαν αὐτὸν ἄπυρον.

Αὕτη ἦτο ἡ ἀφορμὴ τῶν λυπηρῶν γεγονότων ἅτινα ἐπηκολούθησαν ἀμέσως μετὰ ταῦτα.

Ὡς παρατηρεῖ πᾶς τις, ἐντιμὸς ἀνὴρ, ἀληθὴς καὶ ἐχεφρονῶν πατριώτης καὶ ἡ αἰτία ἦσαν οἱ ἀντάρται καὶ ἡ ἀφορμὴ ἐδόθη ἀπ' αὐτοῦς, οὐδαμῶς δ' ἀπίθανον νὰ ἦτο καὶ σχέδιον προμελετημένον.

Ἐπηκολούθησεν, ὡς εἶπομεν, φοδερὰ συμπλοκὴ, καθ' ἣν ὑπὲρ τῶν ἀνταρτῶν ἔλαβον μέρος πλῆθος φίλων τῶν ὀπλισμένων μὲ ὄπλα Γκρά, Μαρτίνι, ρεβόλβερ καὶ μαχαίρια ἅτινα δραμόντες ἔλαβον ἀπὸ τὰ διάφορα μαγαζεῖα, ἀπάντων ὀρμησάντων κατὰ τῶν ἐν τῷ σταθμῷ Χωροφυλάκων, καθ' ὧν ἤρξαντο πυροβολοῦντες πανταχῶθεν.

Τὸ πλῆθος ὄλονεν ἠῦξανεν, ὁ σταθμὸς ἐπολιορκεῖτο καὶ πῦρ ἐτέθη ὑπὸ τῶν σταθμῶν τοῦτον πρὸς πυρόλησιν αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἐν αὐτῷ χωροφυλάκων. Οἱ χωροφύλακες ἐφώναζον πρὸς τὸ πλῆθος «ὀπίσω» ἐπυροβόλουν δὲ κατ' ἀρχὰς χαμαὶ πρὸς ἐκφοδισμόν καὶ ὅπως ἀναγκάσωσιν αὐτοὺς νὰ ὀπισθοδρομήσωσιν. Ἄλλ' ἀφοῦ εἶδον ὅτι τὸ πῦρ καὶ ὁ καπνὸς ἀπέπνιγον αὐτοὺς θραύσαντες ὀπίθην τινὰ θύραν τοῦ σταθμοῦ, ἦν εὐτυχῶς δὲν εἶχον καταλάβει οἱ ἀντάρται μετὰ τῶν φίλων τῶν, ἐξώρμησαν κειθεν ὡς καὶ διὰ τοῦ παραθύρου ἕχοντος 4 μέτρα ὕψος. Κατὰ τὴν ἐξώρμησιν τούτων ἐπυροβόλουν οἱ μὲν κατὰ τῶν δέ, ἐγένετο σύγχυσις πυροβολισμῶν, οὕτω δὲ ἔλαβον χώραν καὶ ἕτεροι φόννοι καὶ τραυματισμοὶ ἐκατέρωθεν. Οἱ χωροφύλακες οὕτω ὑπεχώρησαν κατ' ἀποσπάσματα καὶ ἐφθασαν εἰς Κολυμπάρι καὶ Πύργον Ψιλόπερον.

Κατὰ τὴν λυπηρὰν ταύτην συμπλοκὴν ἐρονεύθησαν δύο χωροφύλακες, ἐτραυματίσθησαν δὲ πέντε ἐξ ὧν τοῦ ἐνὸς ἀπέκοπη δι' ἐγχειρίσεως ἐν τῷ Νοσοκομείῳ Χανίων, ἐνθα μεταφέρθη πρὸς νοσηλείαν, ὁ πούς, οὐ ἐνεκεν καὶ ἀπεβίωσεν, ἐκ δὲ τῶν ἀνταρτῶν ἐρονεύθησαν οἱ ἐκ τῶν ἀνωτέρω Ρεθυμιωτάκις καὶ Μαρκετάκις καὶ ὁ πρῶτος βαλὼν πῦρ ἐν τῷ σταθμῷ Ἀποστ. Στυλιανοῦδάκις ἕτερος φίλος τῶν ἐκ Κακοπέτρου Θεοδωράκις καὶ χωρικὸς τις τυχαίως ἐκ Μαλαθῦρου Κ. Κουμάκις ἐτραυματίσθησαν δὲ τὸ ὄλον 12 ἐλαφρῶς πλὴν ἐνὸς οὐτινος ἡ σφαῖρα διελθούσα κάτωθεν τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐξώρυσεν αὐτόν.

Ταῦτα θεωρήσαντες ἀναγκάσιον χάριν καὶ μόνης τῆς ἀληθείας ἵνα γνωρίσωμεν τοῖς πᾶσι, δὲν κρίνομεν ἄσκοπον καὶ ἀνωφελὲς πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀληθῶν συμφερόντων τοῦ Τόπου καὶ τοῦ ἔθνους, ἵνα συμβουλευσωμεν ἅπαντας, ὅτι ὀφείλουσιν οὐ μόνον νὰ μὴ δίδωσι προσοχὴν εἰς ψευδεῖς διαδόσεις ἀλλὰ καὶ νὰ ἀπέχωσι τῆς συναναστραφῆς τοιούτων ἀνθρώπων νὰ μὴ ὑπακούωσι δὲ εἰς τὰς ὀλεθρίας συμβουλὰς καὶ προτροπὰς τῶν ἐνεργούντων κατὰ τῆς νομίμου ἐξουσίας τῆς Πατρίδος τῶν λόγων ὅτι αἱ ἐνέργειαι αὐτῶν δὲν τείνουσιν ἢ εἰς τὸ νὰ καταστρέψωσι καὶ μόνον αὐτήν.

Ἐν Χανίοις τῇ 20 Ἀπριλίου 1905

Ὁ Νομάρχης Χανίων
Γ. ΜΥΛΩΝΟΓΙΑΝΝΑΚΙΣ

Ὁ Γραμματεὺς
Γ. Γαλιάνης